01/04/2019

Το ιστορικό αρχείο των εφημερίδων της Θεσσαλονίκης περνά στην ψηφιακή εποχή

/ Παιδεία και Πολιτισμός

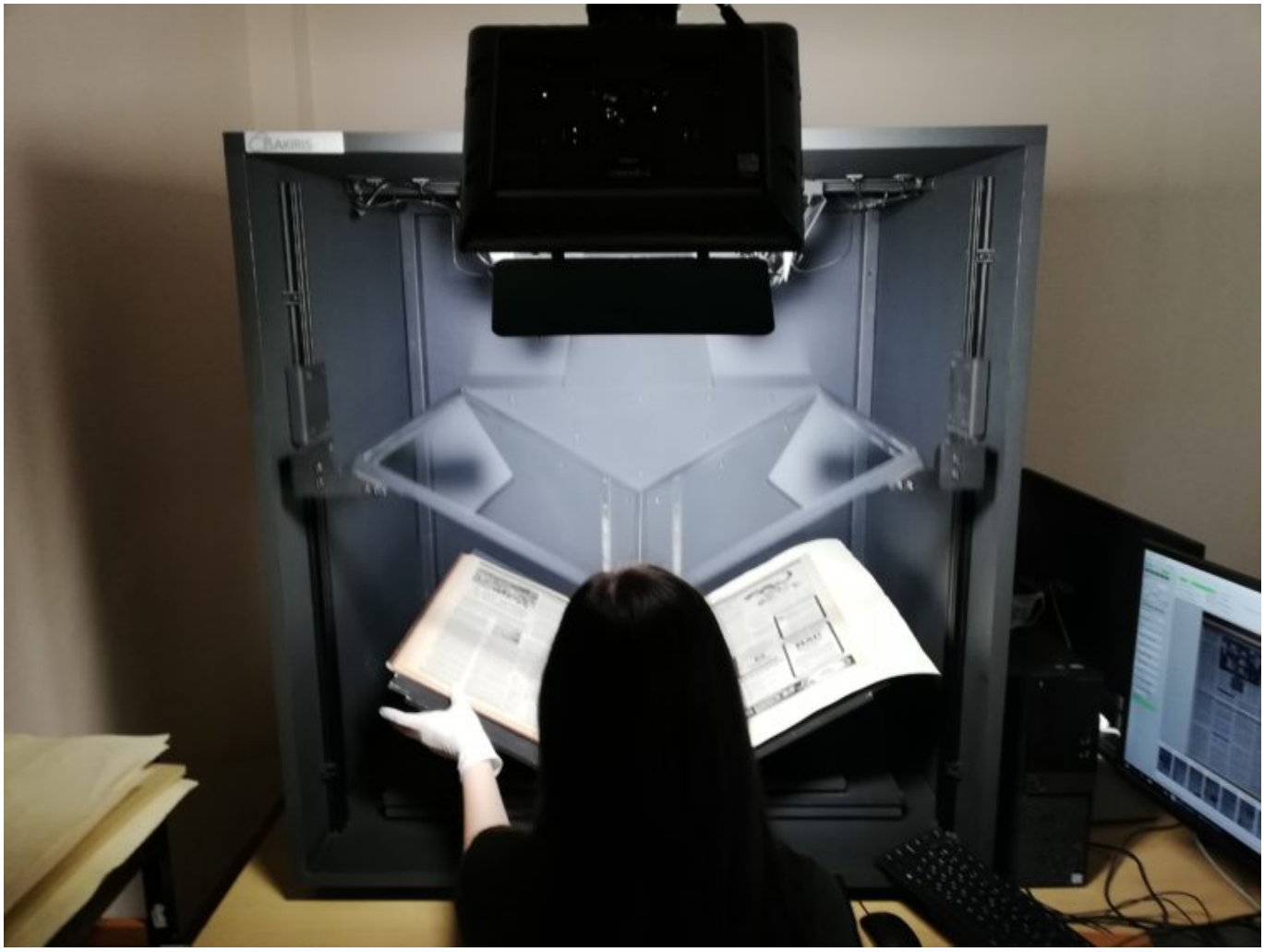

“Τι έγραφαν οι εφημερίδες τη μέρα που γεννήθηκα; Τι κοσμοϊστορικά γεγονότα προέβαλλαν...στα μανταλάκια τα πρωτοσέλιδα;” Όχι, δεν είναι μία από τις δημοφιλείς εφαρμογές στο facebook, για να ικανοποιούν την περιέργειά τους οι χρήστες. Είναι η Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Θεσσαλονίκης, που προχωρά ένα βήμα ακόμη στην ψηφιακή εποχή και ψηφιοποιεί τις συλλογές των εφημερίδων που διαθέτει.

Από το υπόγειο του κτιρίου επί της οδού Εθνικής Αμύνης 27, εδώ και μερικούς μήνες, μεγάλοι τόμοι δεμένων εφημερίδων ανεβαίνουν στον 2ο όροφο, όπου τα μηχανήματα της ψηφιοποίησης δουλεύουν ασταμάτητα.

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει 400.600 λήψεις φωτογραφιών των σελίδων, οι οποίες

στη συνέχεια εισάγονται σε βάση δεδομένων, για να γίνει επεξεργασία τους από υπολογιστικό πρόγραμμα οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων. Μέσα από την πλατφόρμα του αποθετηρίου που δημιουργείται, οι χρήστες θα μπορούν να εισάγουν όρους αναζήτησης σε πλήρες κείμενο.

Το πρόγραμμα, προϋπολογισμού 115.000 ευρώ, είναι μέρος της προσφοράς συνολικού ύψους 10 εκατ. ευρώ, που έχει κάνει το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στον Δήμο Θεσσαλονίκης και υλοποιείται με τη συνεργασία του «Thessaloniki Convention Bureau» και την επιστημονική επίβλεψη του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης και του Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Βλάση Βλασίδη.

Image not found or type unknown

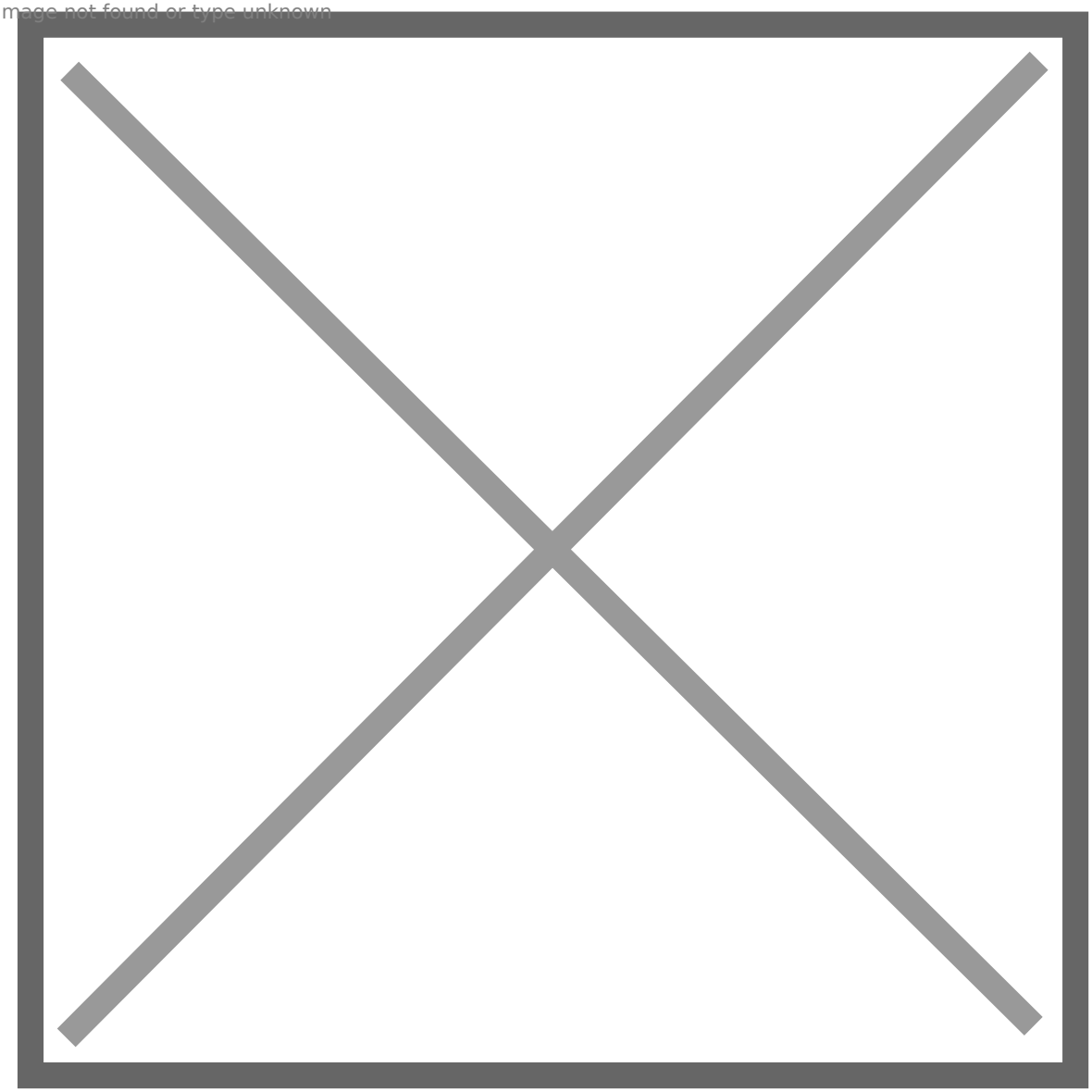

Πρόκειται για περισσότερους από 350 τόμους εφημερίδων που εκδόθηκαν μέχρι το 1967, για 50 τόμους εφημερίδων που εκδόθηκαν στη διάρκεια της δικτατορίας και για 58 τόμους που εκδόθηκαν στην περίοδο 1974-1982.

Στο κάλεσμα να διασωθούν, να αναδειχθούν και να γίνουν προσβάσιμα από όλους τα ιστορικά αρχεία εφημερίδων της πόλης ανταποκρίθηκαν και άλλοι φορείς, διαθέτοντας το υλικό που κατέχουν: η Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας- Θράκης, το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ), το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, το Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου και διαχειριστές ιδιωτικών συλλογών όπως των Μανώλη Κανδυλάκη, Κωνσταντίνου Παπαδόπουλου, Ευάγγελου Λαχανοκαρδή και Κωνσταντίνου Βελλίδη. Έτσι έχουν ψηφιοποιηθεί και σπάνια τεκμήρια, φύλλα ακόμη και του 1843.

«Ο σκοπός είναι όχι απλώς η διάσωση και ψηφιοποίηση των εφημερίδων που έχει ήδη ο δήμος, αλλά να ενοποιηθούν όλα τα αρχεία των εφημερίδων, που υπάρχουν και σε άλλες πόλεις της χώρας ή έχουν στην κατοχή τους και ιδιώτες. Έχουμε όχι μόνο τις σύγχρονες εφημερίδες, αλλά και παλιές και εβραϊκές και οθωμανικές», εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Βλασίδης.

Image not found or type unknown

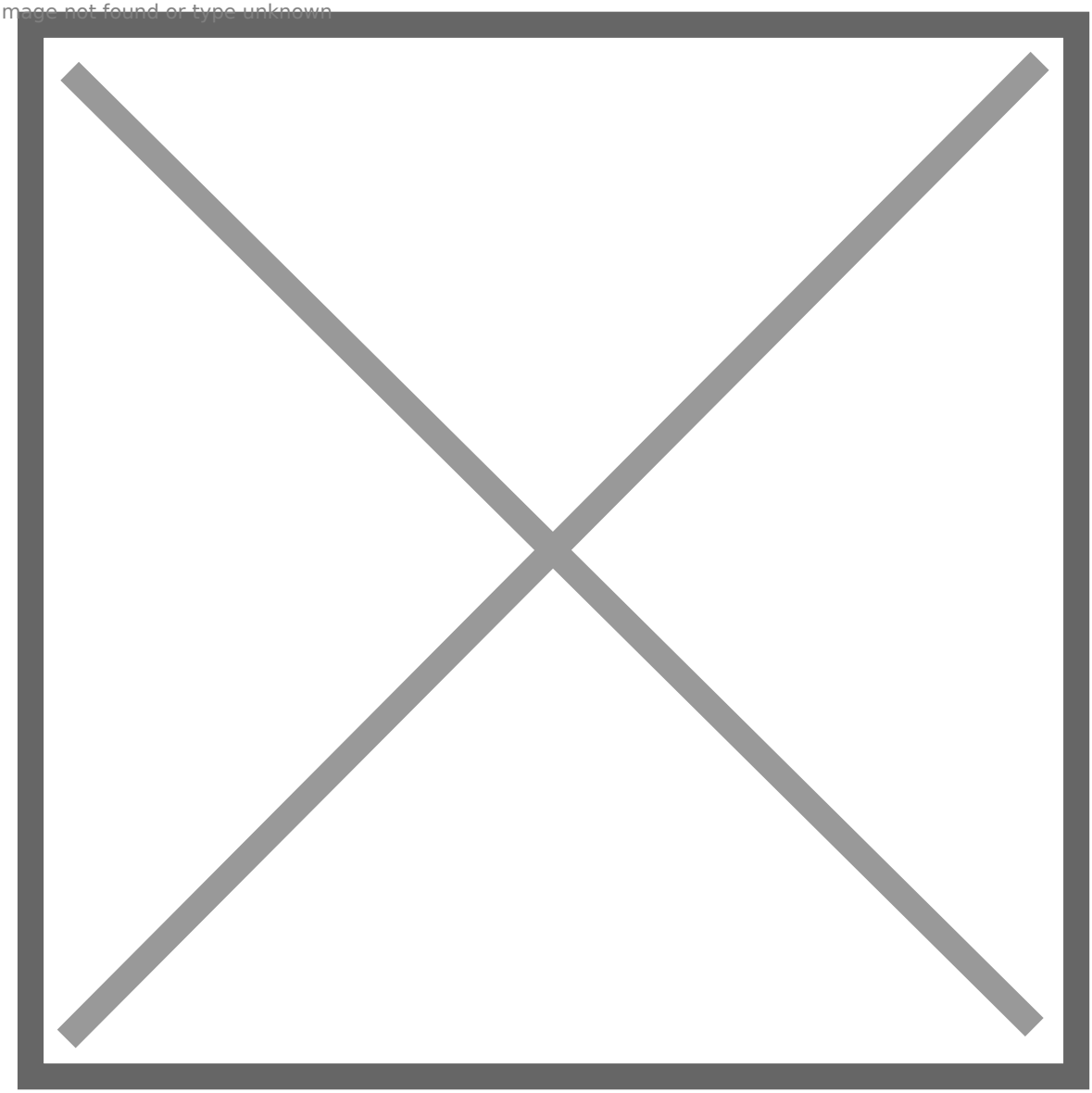

«Έχουμε μια συμβατική υποχρέωση για την ψηφιοποίηση 467.000 σελίδων και ήδη είμαστε στις 406.000 σελίδες. Όριο προς τα πάνω δεν υπάρχει. Είχαμε πει να ψηφιοποιήσουμε εφημερίδες μέχρι του 1982. Δεν κάνουμε καθόλου την εφημερίδα “Μακεδονία”, διότι την έχει ψηφιοποιημένη η Βουλή, οπότε θα ψηφιοποιήσουμε μέχρι το 1995 τις άλλες εφημερίδες. Έχουμε για παράδειγμα 52.000 σκαναρισμένες σελίδες από το “ΦΩΣ”, που κυκλοφορούσε μέχρι το 1956, έχουμε 50.000 από τη “Νέα Αλήθεια”. Η διαδικασία θα πρέπει να έχει τελειώσει στις 30 Ιουνίου», διευκρινίζει.

Πέρα από τον εξοπλισμό για την ψηφιοποίηση αγοράστηκαν υπολογιστές που θα είναι εγκατεστημένοι στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, στο Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο και στην βιβλιοθήκη της Τούμπας και μέσω αυτών οι πολίτες θα έχουν πρόσβαση στο ψηφιοποιημένο αρχείο.

Όμως, ο στόχος είναι το αρχείο να καταστεί προσβάσιμο σε όλους και από παντού μέσα από τη λειτουργία διαδικτυακής πλατφόρμας. «Η μηχανή της αναζήτησης είναι full text και το ποσοστό επιτυχίας στον εντοπισμό αυτή τη στιγμή είναι 72%-75%, το οποίο είναι πολύ καλό, δεδομένου ότι μένουν έξω οι τεράστιοι τίτλοι και τα εξάστηλα οκτάστηλα, που δεν μπορεί να τα πιάσει το πρόγραμμα» λέει ο κ.Βλασίδης.

Image not found or type unknown

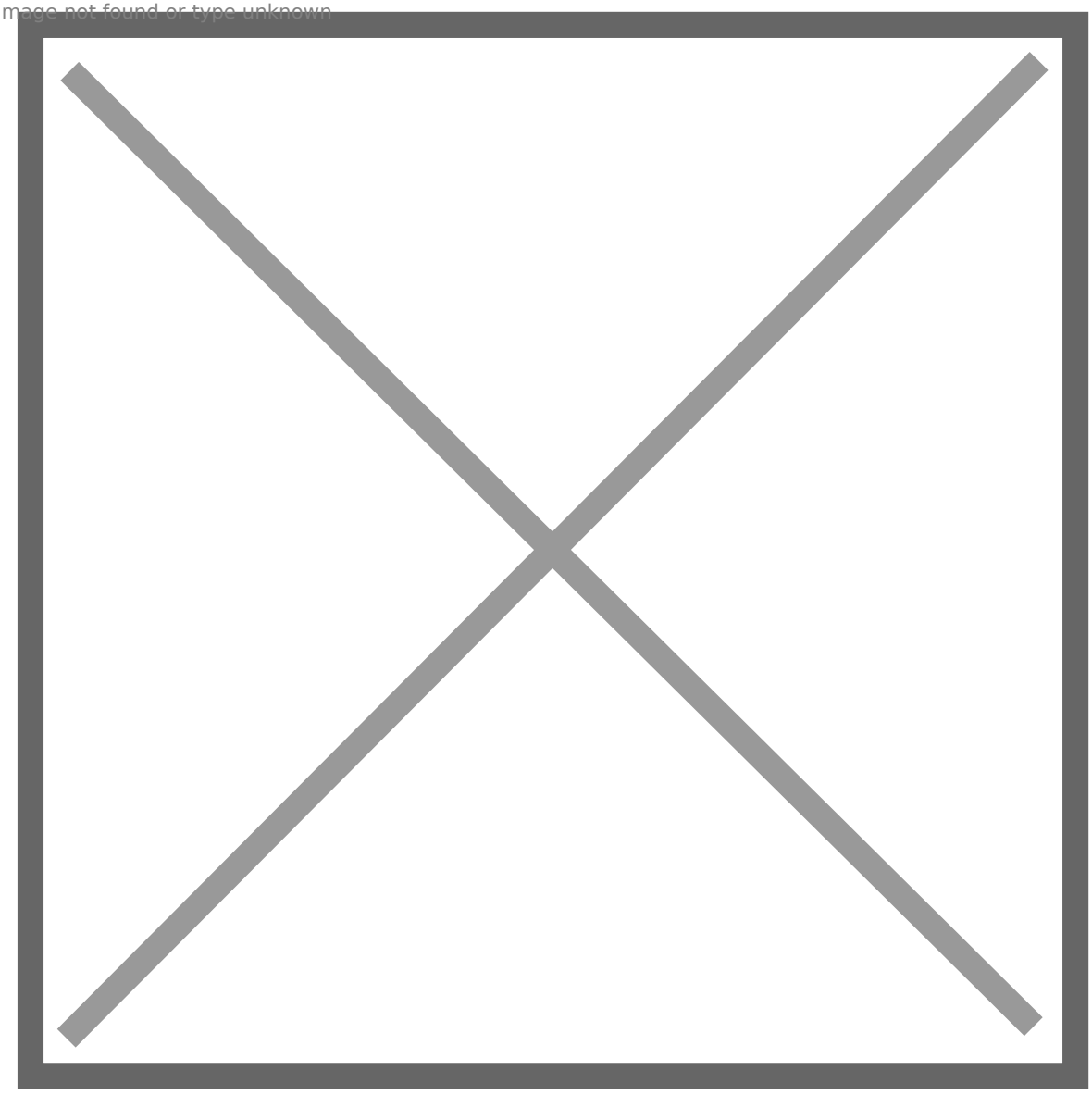

Ημερίδα για τις βιβλιοθήκες στην ψηφιακή εποχή

Το έργο της ψηφιοποίησης των εφημερίδων της Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης θα παρουσιαστεί σε ημερίδα με θέμα «Αρχεία και βιβλιοθήκες στην ψηφιακή εποχή», που θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα εκδηλώσεων της Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης, τη Δευτέρα 8 Απριλίου.

Σκοπός της ημερίδας, σύμφωνα με τον κ. Βλασίδη, είναι να δώσει απαντήσεις στα

ερωτήματα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες των αρχείων και των βιβλιοθηκών, να φέρει προς συζήτηση τα θέματα νομιμότητας και ηθικής που προκύπτουν από τον νόμο για τη χρήση προσωπικών δεδομένων, να παρουσιάσει τις on line υπηρεσίες μιας βιβλιοθήκης και να φέρει κοντά τα δημόσια και ιδιωτικά αρχεία και βιβλιοθήκες με εταιρείες και φορείς πληροφορικής και διαχείρισης των πληροφοριών.

Σε ό,τι αφορά τα μελλοντικά βήματα στην ψηφιακότητα, που θα μπορούσε να κάνει η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Θεσσαλονίκης επισημαίνει: «Έχει στηθεί μία πολύ καλή βάση στον δήμο, που είναι επεκτάσιμη. Θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να ψηφιοποιηθούν τα περιοδικά που έχουν να μας πουν πάρα πολλά για την ιστορία της Θεσσαλονίκης κυρίως την κοινωνική –είναι το “Μακεδονικό Ημερολόγιο” του Σφενδόνη, ο “Γρηγόριος Παλαμάς” της Μητρόπολης, που ήταν πολύ καλό περιοδικό και το περιοδικό του Ανατόλια, από τη δεκαετία του 50-60 […] Εδώ υπάρχουν και βιβλία παλιά, άνω των 50 ετών. Θα μπορούσαν να ψηφιοποιηθούν και να είναι on line προσβάσιμα.

Υπάρχει και ένα μηχάνημα στον Δήμο, το οποίο ψηφιοποιεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, ενώ το Κέντρο Ιστορίας έχει όλα τα αρχεία του δήμου, όπως για παράδειγμα πράξεις τακτοποιήσεων, που δείχνουν πού έγινε η αντιπαροχή, πώς έγινε η Θεσσαλονίκη, υπάρχουν σχέδια, κατόψεις, πώς έγινε το κάθε οικοδομικό τετράγωνο. Μακάρι να μπορούσαμε να τα ψηφιοποιήσουμε».

Για την προστιθέμενη αξία του να έχει μία πόλη ψηφιοποιημένα και προσβάσιμα τα αρχεία που αφηγούνται την ιστορία της ο κ.Βλασίδης εξηγεί: «Όταν ένα συγγραφέας θέλει να γράψει ένα ιστορικό μυθιστόρημα και αναζητεί μέσω του διαδικτύου πληροφορίες για μια πόλη, αμέσως η διαθεσιμότητα της πληροφορίας θα τον ωθήσει να προτιμήσει μια πόλη και όχι μια άλλη. Το τι θα γράψει μετά θα προβάλλει μία πόλη και αν γίνει το βιβλίο best seller το impact factor στον τουρισμό είναι τεράστιο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα βιβλία της Χίσλοπ… Τέτοιου είδους πληροφορίες για τις πόλεις είναι προσβάσιμες ανά τον κόσμο. Άρα, επειδή το ίδιο κάνουν κι άλλοι, αν δεν το κάνεις, δεν θα έλθει σε σένα ο συγγραφέας, θα πάει στον άλλον, άρα στο μέλλον θα παραχθεί περισσότερο υλικό για τους άλλους κι όχι για σένα, άρα θα χρειαστείς περισσότερα κονδύλια για να διαφημίσεις την πόλη σου».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ, Σμαρώ Αβραμίδου